МИРОВНА АКЦИЈА
AKSIONI PAQËSOR
PEACE ACTION

Каталог

ЗАЕДНИЧКИ ЧЕКОРИМЕ НА ПАТОТ КОН ПОЧИТ И РАЗБИРАЊЕ

Katalog

BASHKARISHT HAPËROJMË NË RRUGË DREJT RRESPEKTIT DHE MIRKUPTIMIT

This project is founded by the European Union

CIVICA MOBILITAS

Вовед

Проектот „Интеграција во основното образование" се реализираше во периодот од 1.12.2017 до 31.3.2018 год. Проектот има цел да придонесе кон развивање на чувство на толеранција, почит и надминување на етничките разлики преку зближување и подобра меѓусебна поврзаност меѓу учениците од мешан етнички состав од ООУ „Вук Караџиќ"и ООУ "Наим Фрашери" од Куманово.
Во овој проект се вклучени 40 ученици, поделени во 2 групи (фотографија и сликање) во мешан етнички состав и пол од осмо и деветто одделение, заедно со проектктниот тим - координатор Дивна Јанкова, асистент Бјондина Џафери и менторите: Башким Ќерими - за фотографии и Марија Величковска за сликање.
Активностите се реализираа преку работилници за зајакнување на тимска работа преку заедничка креативна работа низ сликање и фотографија. Како дел од активностите беше и заедничко дружење во Скопје во Зоолошката градина, Градскиот парк, Музејот на современа уметност и скопското Кале, каде што сите сплотени заедно учеа зборови од двата јазика, култура, историја, разновидни игри за почит и соработка, толеранција и др.
Во проектот се вклучени и останати основни и средни училишта од Куманово преку литературен конкурс на тема: „Пријателството нема граници". Во каталогот се објавени првите две наградени литературни творби од основни и средни училишта, избрани од комисија како најдобри,10 слики коишто беа изработени во парови и 20 фотографии. Искрено се надеваме и очекуваме дека севкупната работа на проектот како и каталогот и медиумската презентација на активностите, ќе дадат белег на вредностите кои ги поседува мултиетничноста на нашето опиштество, а особено на градот Куманово. Голема благодарност до директорите на ООУ „Наим Фрашери", г-дин Мухамед Зекири и на ООУ „Вук Караџиќ", г-ѓа Надица Петровска, како и до вработените, учениците, родителите и тимовите кои беа вклучени и дадоа голем придонес за успешно реализирање на активностите на проектот.
Проектот„Интеграција во основното образование" го спроведува здружението Доверба - Куманово, а е финансиран од Мировна акција Прилеп/Тетово и Центарот за мировни студии Загреб преку поддршка од Делегацијата на ЕУ во Македонија и ЦИВИКА Мобилитас.

Со почит ,

Координатор на проект, Дивна Јанкова

Hyrje

Projekti "Integrimi në arsimin fillor" është realizuar në periudhën kohore prej 1.12.2017 deri më 31.3.2018. Projekti ka për qëllim që të kontribuojë në zhvillimin e ndjenjës së tolerancës, respektit dhe tejkalimit të dallimeve etnike nëpërmjet afrimit dhe lidhjes më të mirë të ndërsjellë mes nxënësve nga përbërjet e përziera etnike nga shfk "Vuk Karaxhiq" dhe shfk "Naim Frashëri" nga Kumanova.

Në këtë projekt janë inkuadruar 40 fëmijë, të ndarë në 2 grupe (fotografim dhe pikturim) në përbërje të përzier etnike dhe gjinore nga klasat e teta dhe nënta, bashkë me ekipin e projektit –koordinator Divna Jankova, asistent Bjondina Xhaferi dhe mentorët: Bashkim Qerimi –për fotografi dhe Marija Veliçkovska për pikturë.

Aktivitetet janë realizuar me anë të punëtorive për përforcimin e punës ekipore nëpërmjet punës së përbashkët kreative duke pikturuar dhe fotografuar. Si pjesë e aktiviteteve ishte edhe shoqërimi I përbashkët në Shkup, më saktë në Kopshtin Zoologjik, parkun e qytetit, në Muzeun e Artit Bashkëkohor dhe në Kalanë e Shkupit, ku të gjithë të bashkuar mësuan bashkë fjalë nga të dyja gjuhët, nga kultura, historia, loja të ndryshme për respekt dhe bashkëpunim, tolerancë etj.

Në projekt janë të inkuadruar edhe shkolla të tjera fillore e të mesme nga Kumanova nëpërmjet konkursit letrar në temën: "Miqësia nuk ka kufij". Në katalog janë publikuar dy punimet e para të shpërblyera letrare nga shkollat fillore e të mesme, të zgjedhura nga komisioni si më të mirët, 10 pikturat që janë punuar në çifte dhe 20 fotografi. Sinqerisht shpresojmë dhe presim se puna e përgjithshme e projektit si dhe katalogu dhe prezantimi mediatik i aktiviteteve, do t'ju vënë gjurmë vlerave të cilat I posedon multietniciteti i shoqërisë tonë, posaçërisht qyteti i Kumanovës.Falënderim të madh deri te drejtori i SHFK "Naim Frashëri", z. Muhamed Zeqiri dhe drejtori i SHFK "Vuk Karaxhiq", znja. Nadica Petrovska, po ashtu deri te të punësuarit, nxënësit, prindërit dhe ekipet e përfshira dhe të cilët dhanë kontribut në realizimin esuksesshëm të aktiviteteve të projektit.

Projektin "Integrimi në Arsimin Fillor" e zbaton shoqata Doverba - Kumanovë, dhe e financon Aksioni Paqësor Prilep/Tetovë dhe Qendra për Studime Paqësore Zagreb me përkrahje nga Delegacioni i BE-së në Maqedoni dhe CIVIKA Mobilitas.

Me respekt,
Koordinatorja e projektit, Divna Jankova

Пријателството нема граници

Чекориме по патеката наречена живот. Секоја минута, час, ден, носи со себе мигови поминати во добро и лошо расположение, носи со себе луѓе кои доаѓаат, постојат, но има и такви кои си заминуваат. Но, тие кои остануваат се нарекуваат вистински пријатели.

Другарството е нешто сосема друго, нешто што расте заедно со нас. Започнува ненадејно, спонтано најчесто во најблиското соседство. Растеме заедно, се развиваме во луѓе кои подоцна секој си тргнуваме по својот пат, но миговите поминати во песок, на дожд, снег, на првиот училишен час, првите симпатии остануваат да живеат со нас и нашето другарство.

Роднините и соседите едноставно не можеме да ги бираме, тие настануваат како и човечкото битие, а нам ни е е оставено да бираме дали ќе се дружиме со нив или не. Моите први соседи се Албанци по националност, а нашето пријателство најпрвин започна од добро утро. Па, бидејќи бевме на приближна возраст со година дена разлика, ние почнавме да се дружиме, нашето другарство беше неизбежно, зашто живеевме куќа до куќа. Гледајќи низ времето наназад разлики меѓу нас не постоеа и таа беше дете исто како и јас. Имавме кукли, ластик, топки си игравме заедно, си делевме сè. Се разбира чекорејќи понатаму кога тргнав на училиште, кога тргнав на одбојка како и многуте секции што ги посетувам, ми донесоа нови другарчиња што всушност е нормален тек на еден човечки живот. Но, првото другарство она исконско и чисто, не секогаш е вистинско, но е најдрагоцено. Тоа другарство не знае за граници, за верска припадност, за алчност, лицемерие и што уште не, што за жал допрва ќе го сретнуваме. Свесни сме дека живееме во град во кој доминираат две етнички заедници, но тоа воопшто не треба да претставува проблем за нас децата.

Другарството всушност претставува една волшебна бајка испреплетена со мигови на наивност, на чисти детски души, семе кое подоцна се развива во пријателство, кое се заснова на разбитање, а не на зборови доколку е вистинско, а дали понатаму нашето другарство ќе прерасне во пријателство да оставиме да покаже времето.

Родители пуштете нè, другарството не треба да има граници. Бојата, расата и верата нека не претставуваат пречка да си играме заедно!

Марија Цветковска VII одд.
ООУ “Крсте Петков Мисирков”

Shoqëria nuk ka kufi

Udhëtojmë në rrugën e quajtur jetë. Çdo minutë, çdo orë sjell në vete momente të kaluara me disponim të mirë dhe të keq, sjell me vete njerëz që vijnë, ekzistojnë por ka edhe nga ato që shkojnë. Por ato të cilët mbesin i quajmë miq të vërtetë.

Shoqëria është diçka krejt tjetër, diçka që rritet bashkë me ne. Fillon papritur, spontanisht shpeshherë në fqinjësinë më të afërt. Rritemi bashkë, zhvillohemi në njerëz të cilët më vonë shkojnë secili në rrugën e vet, por momentet e kaluara bashkë në rërë, në shi, borë në orën e parë të shkollës, simpatitë e para mbesin të jetojnë me ne dhe në shoqërinë tonë.

Familjarët dhe fqinjët thjesht muk mund ti zgjedhim, ato krijohen njësoj si qenia njerëzore, kurse neve na mbetet të zgjedhim a do të shoqërohemi me ato apo jo. Fqinjët e mi të parë janë shqiptarë e shoqërimi ynë filloi me mirmëngjes. Me që se ishim edhe moshatarë ne filluam të shoqërohemi, shoqërimi jonë ishte i pashmangshëm sepse shtëpitë tona ishin afër njëra tjetrës. Nëse kthehemi mbarapa edhe nuk kishim aq dallime të dy ishim fëmijë. Kishim kukulla, llastik, topa dhe luanim dhe gjithcka ndanim bashkë. Vazhduam ma tutje, kur fillova në shkollë njoftova shokë të tjerë

që ishte rrjedhë normale e jetës. Por shoqëria e parë është e shenjtë dhe e pastër dhe shumë me vlerë. Ajo shoqëri nuk njeh kufi, përkatësi fetare, zili apo dyftyrësi e çka jo tjetër. Jemi të vetëdijshëm se jetojmë në një qytet ku dominojnë dy bashkësi etnike, por kjo nuk duhet asnjëher të paraqet problem për ne fëmijët.

Shoqëria njëherit përfaqëson një përrallë magjike e ndërlidhur me momente naive të shpirtrave të pastër fëmijëror, farë e cila më vonë zhvillohet në shoqëri e cila bazohet në mirëkuptim e jo vetëm në fjalë. Por kjo shoqëri a do të rritet më vonë në miqësi, mbetet tia lëmë të tregojë koha.

Prindër, na lëshoni shoqëria nuk duhet të ketë kufij. Ngjyra, raca e feja të mos paraqiten si pengesë që ne të luajmë bashkë.

Marija Cvetkovska – kl VII
SHFK "Kërste Petkov Misirkov"

Miqësia nuk ka kufi – dallimet na afrojnë

A thua vallë e ke pyetur veten, kush je?

Sigurisht jo!

Atëhere pse pyet për të tjeret: Kush janë? Si flasin? Kush është Zoti i tyre? Pse ngjyra e tyre është e bardhë, e verdhë, e kuqe apo kafe? e pyetje të shumta për të cilat as ti nuk ke përgjigje për veten tënde!

Bëhet pyetja pse kemi paragjykime ndaj njëri tjetrit?

Paragjykimet etnike janë fatkeqësi e vërtetë dhe kontribojnë në rritjen armiqësive në mes njerëzve. Ato i thyejnë parimet e arsyes e me këmbëngulje mbahen, shkelin parimin e drejtësisë e nuk rrespektohet dinjiteti njerëzor.

Pavarësisht racës, fesë apo etnitetit të gjithë i kemi të drejtat tona. Të drejtat e njeriut janë të lidhura me ekzistencën e natyrës njerëzore.

Çdo njeri në botë ka të drejtat e tij, e gjërat më të rëndësishme në botë janë: liria, drejtësia dhe paqja, këto arrihen duke rrespektuar të drejtat e të gjithë njerëzve.

E vendi ideal ku individi krijon personalitetin e tij përgaditet të përballet me jetën dhe shoqërinë është familja, e cila duhet të sigurojë dashuri, ngrohtësi dhe mirëkuptim.

Është koha që gjërat të ndryshojnë, jo nga dikush tjetër por posaçërisht nga ne, jemi apo sjemi ne e ardhmja e vendit tonë?

Të gjithë kemi lindur të lirë dhe të barabartë me dinjitet dhe të drejta, të gjithë kemi arsye dhe ndërgjegje e pse të mos sillemi ndaj njëri tjetrit me frymë vëllazërie. Pse nuk fillojmë të mendojmë mbi paqen e lumturinë, në fund të fundit të gjithë njerëz jemi, në venat tona rrjedh gjaku njësoj, njësoj rrojmë, kemi lindur dhe do të vdesim!?

Çdo vend ka kulturën e traditat e saj, çdo komb ka simbolet e veta të cilat që përfaqësojnë vlerat dhe sakrificat e një kombi-populli. Pra ç`na pengon neve të mos jemi të bashkuar, të mos kemi të drejtat dhe liritë e barabarta, pse të mos ecim së bashku të gjithë dorë për dore drejt qëllimeve të përbashkëta.

Mos ndoshta është e ndaluar të mësosh gjuhën e traditën e tjetrit? Pse në vend të urrejtjes të mos ket dashuri? Ta duam njëri tjetrin, ti tejkalojmë barrierat që nuk na lejojnë ti zbatojmë të drejtat tona si njerëz të barabartë.

Pse të ndarë e jo të bashkuar?

Së bashku më të fortë se kurrë, së bashku mund ti tejkalojmë problemet tona, nuk do të ketë pengesa, paragjykimet nuk do të jenë pjesë e jona, prandaj dua që ti japim vendit tonë pak aromë lumturie, buzëqeshje në fytyrën e çdo individi, tinguj hareje e gëzimi. Pra të gjejmë kuptimin e vërtetë të fjales "SË BASHKU" dhe drejt një jete pa konflikte e paragjykime, drejt asaj që na bënë të ndjehemi

njërëz me të drejta e liri të barabarta, të flasim gjuhën tonë, të shpallim besimin tonë e të jemi krenarë me kombet tona të gjithë pa pasur frikë se dikush mund të na thotë gjëra për të cilat nuk ka kuptim të jemi të ndarë. Të rrespektojmë njëri tjetrin edhe duke e ditur që nuk ka fe, racë apo gjini të njejtë. Drejt rrugës se paqes, lumturisë e mirëkuptimit SË BASHKU.

Esra Limani III-9
Shkolla e mesme teknike "Nace Bugjoni"

Пријателството нема граници – Разликите нè зближуваат

Дали некогаш си се прашувал себеси, кој си?

Сигурно не!

Тогаш зошто прашуваш за другите кои се? Како зборуваат? Кој е нивниот Господ? Зошто нивната боја е бела, жолта, црвена или кафеава? И многу други прашања за кои и ти немаш одговор за себе!

Се прашувам зошто имаме прерасуди едни кон другите?

Етничките прерасуди се навистина лоша работа и придонесуваат за зголемување на непријателствата меѓу луѓето. Тие ги прекршуваат правилата, го прекршуваат правото и не го почитуваат човековиот дигнитет.

Без разлика на верата, расата или етникумот, сите ги имаме нашите права.

Човековите права тесно се поврзани со постоењето на човечката природа.

Секој човек во светот ги има своите права, а најважните нешта во светот се: слободата, правото и мирот, овие се постигнуваат почитувајќи ги правата на сите луѓе. А идеалното место каде што човекот ја гради својата личност и се подготвува да се соочи со животот и општеството е семејството коешто треба да обезбедуваа љубов, топлина и разбирање. Време е нештата да се променат, не од некој друг, туку од самите нас.

Ние сме, или не сме иднината на нашата земја? Сите сме родени слободни и рамноправни со достоинство и права, сите имаме свест.

Па зошто да не се однесуваме еден кон друг со братски дух? Зошто да не почнуваме да размислуваме за мирот и среќата, па впрочем сите сме луѓе, во нашите вени тече иста крв, исто живееме, сите исто се раѓаме и умираме!?

Секое место има своја култура и традиција, секоја нација ги има своите симболи со кои ги претставува вредностите и жртвувањата на нацијата-народот. Што нè спречува нас да не бидеме сплотени заедно, да немаме исти права и слободи. Зошто да не чекориме заедно рака под рака кон заеднички цели?

Зошто поделени, а не заедно?

Заедно сме појаки, заедно можеме да ги надминеме проблемите, нема да имаме пречки, нема да има предрасуди, затоа сакам да му дадеме на нашето место малку мирис на среќа, звуци на радост и насмевка во лицето на секој човек.

Па да најдеме вистинска смисла на зборот „ЗАЕДНО" кон живот без конфликти и предрасуди кон тоа што не прави да се чувствуваме вистински луѓе со права и слободи, да го зборуваме нашиот јазик, да ја прогласиме нашата почит и да бидеме горди со нашите нации, сите ние без да се плашиме дека некој ќе ни каже други нешта за кои нема смисла да бидеме поделени. Да се почитуваме еден со друг, знаејќи свесно дека немаме иста нација, вера или пол.

Кон патот на мирот, среќата и разбирањето-ЗАЕДНО.

Есра Лимани III год.
ОСТУ „Наце Буѓони"

Emil Gjorgievski - IX2
Емил Ѓоргиевски
Елза Мемети - VIII6
Elza Memeti

Љубовта е во нашите раце
Dashurija është në duart e tona

Зека Ибраимова
Zeka Ibraimova IX2
Фатлинда Мисини
Fatlinda Misini IX1

Другарство
Shoqëria

Мимоза Спахија
Mimoza Spahija IX2
Теодора Стојановска
Teodora Stojanovska IX1

Мир во светот
Paqe në botë

Славковски Давид
Slavkovski David IX2
Елјеса Арифи
Eljesa Arifi VIII3

Љубов
Dashurija

Анабела Петковиќ
Anabela Petkovic IX1
Рина Салиу
Rina Saliu IX12

Сите сме еднакви
Të gjithe jemi të njejtë

Лора Пандиловска
Lora Pandilovska IX1
Блина Хамиди
Blina Hamidi VIII6

Разликите нѐ спојуваат
Dallimet na bashkojnë

Симона Додевска IX1
Simona Dodevska
Сумаје Далипи
Sumeja Dalipi IX2

Љубовта не познава граници
Dashurija nuk njeh kufij

Марта Лазаревска IX2
Marta Lazarevska
Хасибе Фетаи
Hasibe Fetai VIII3

Патуваме, сонуваме, се дружиме
Udhëtojmë, ëndërrojmë, shoqërohemi

Суејла Амети
Suejla Ameti IX2
Анастасија Димовска IX1
Anastasija Dimkovska

Светот е во нашите раце
Bota është në duart tona

Ива Андоновска
Iva Andonovska IX1
Нарта Хасипи
Narta Hasipi VIII6

Пријателство I
Shoqëria I

1. Давид Славковски IX2
2. Марта Лазаревска IX2
3. Хасибе Фетаи VIII3
4. Елјеса Арифи VIII3

1. David Slavkovski IX2
2. Marta Lazarevska IX2
3. Hasibe Fetai VIII3
4. Eljesa Arifi VIII3

Тема: Да ги почитуваме разликите

Tema: Ti respektojmë dallimet

1. Зека Ибраимова IX2
2. Емил Ѓоргиевски X2
3. Елза Мемети VIII6
4. Фатлинда Мисини IX1

Тема: Да ги почитуваме разликите

1. Zeka Ibraimova IX2
2. Emil Gjorgievski IX2
3. Elza Memeti VIII6
4. Fatlinda Misini IX1

Tema: Ti respektojmë dallimet

1. Симона Додевска IX1
2. Анастасија Димковска IX1
3. Суејла Амети IX2
4. Сумеја Далипи IX2

Тема: Да ги почитуваме разликите

1. Simona Dodevska IX1
2. Anastasija Dimkovska IX1
3. Suejla Ameti IX2
4. Sumeja Dalipi IX2

Tema: Ti respektojmë dallimet

1. *Мимоза Спахија IX2*
2. *Рина Салиу IX2*
3. *Теодора Стојановска IX1*
4. *Анабела Петковиќ IX1*

Тема: Да ги почитуваме разликите

1. *Mimoza Spahija IX2*
2. *Rina Saliu IX2*
3. *Teodora Stojanovska IX1*
4. *Anabela Petkovic IX1*

Tema: Ti respektojmë dallimet

1. *Лора Пандиловска IX1*
2. *Ива Андоновска IX1*
3. *Блина Амиди VIII6*
4. *Нарта Хасипи VIII6*

Тема: Да ги почитуваме разликите

1. *Lora Pandilovska IX1*
2. *Iva Andonovska IX1*
3. *Blina Amidi VIII6*
4. *Narta Hasipi VIII6*

Tema: Ti respektojmë dallimet

Андреј Јакимовски
Andrej Jakimovski IX1

Скопје
Shkupi

Никола Стојановски
Nikola Stojanovski IX1

Профил
Profil

Алмира Ештрефи
Almira Eshtrefi

Поглед
Shikimi

Мила Насковска
Mila Naskovska IX1

Јас и уметноста
Unë dhe arti

Лука Јовановиќ
Lluka Jovanoviq IX1

Срце
Zemra

Елма Зуљфиу
Elma Zulfiu

Мал одмор
Pushimi i vogël

Емил Спасовски
Emill Spasovski IX1

Тарантула
Tarantulla

Ербљин Исмаили
Erblin Ismaili VIII3

Велосипед
Bicikli

Јована Филиповиќ
Jovana Filipoviç IX1

Заедно со Пикасо
Së bashku me Picasso

Детлира Камбери
Detlira Kamberi IX1

Песна на пролетта
Kënga e prnverës

Мартина Хасиќ
Martina Hasiq IX1

Дрвото на другарството
Druri i shoqërisë

Андреј Петковски
Andrej Petkovski IX1

Shetitje
Прошетка

Фатлум Асани
Fatlum Asani VIII6

Сеќавање
Kujtimi

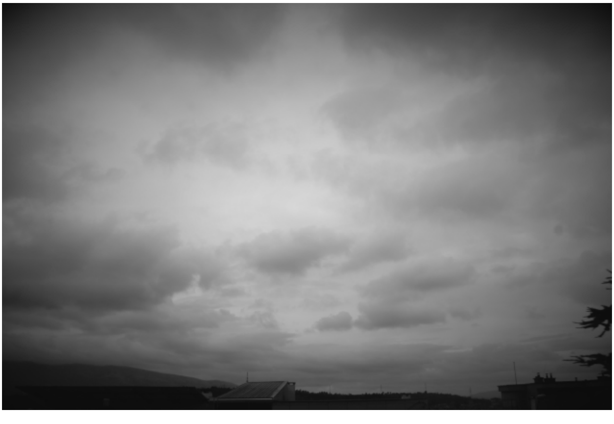

Ринеса Демири
Rinesa Demiri IX1

Црно бело во природата
Bardh e zi në natyre

Љеунит Реџепи
Leunit Rexhepi IX1

Рефлекси
Refkertimi

Boris Apostolovski IX1
Борис Апостоловски

Камен зелено
E blerta gurë

Анила Пајазити
Anila Pajaziti VIII6

Сеќавања
Kujtime

Милан Богдановски
Milan Bogdanovski IX1

Осамена жена
Gruaja e vetmuar

Ајмане Дема
Ajmane Dema IX2

Дружење
Shoqërimi

Един Алиу
Edin Aliu VIII3

Животно со големо срце
Kafsha me zemër të madhe

ДА ЈА ПОЧИТУВАМЕ РАЗЛИЧНОСТА

TA RESPEKTOJMË DALLIMIN

Проектот„Интеграција во основното образование“ го спроведува здружението Доверба - Куманово, а е финансиран од Мировна акција Прилеп/Тетово и Центарот за мировни студии Загреб преку поддршка од Делегацијата на ЕУ во Македонија и ЦИВИКА Мобилитас.

Projektin "Integrimi në Arsimin Fillor" e zbaton shoqata Doverba - Kumanovë, dhe e financon Aksioni Paqësor Prilep/Tetovë dhe Qendra për Studime Paqësore Zagreb me përkrahje nga Delegacioni i BE-së në Maqedoni dhe CIVIKA Mobilitas.

The contents of this publication are the sole responsibility of Association Doverba and the primary schools “Vuk Karagic” and “Naim Frasheri” and can in no way be taken to reflect the views of the European Union or CIVICA Mobilitas.

Ова издание не е за комерцијална употреба и е поддржано од:
Ky botim nukështe për përdorim komercional dhe është e përkrahur nga:

EU for YOU! · CIVICA MOBILITAS · CMS CENTAR ZA MIROVNE STUDIJE · МИРОВНА АКЦИЈА AKSIONI PAQËSOR PEACE ACTION · З. Г. "ДОВЕРБА" Куманово ЗА ПОХУМАН И ПОЗДРАВ ЖИВОТ